

[Steen Folke.]

svarsudvalget det, der i det militære sprog hedder en briefing. En major fra forsvarskommandoen, sekunderet af en oberst, forklarede os hensigten med NATO-øvelsen Bonded Item. Som alle NATO-øvelser udspillede Bonded Item mellem blå og orange styrker, henholdsvis vennerne og fjenden. Jeg bemærkede, at oranges bevægelser på majorens instruktive kortskitser var markeret med røde pile. Jeg tænkte, at majoren sikkert ikke havde haft en orange spritskriver ved hånden, men den følgende dag fandt jeg ud af, at alle oranges køretøjer var markeret med rødt. Det må være af hensyn til eventuelt naive soldater, som skal have skåret det ud i pap, hvorfor fjenden kaldes orange.

Øvelsens baggrund var, at oranges styrker var kommet fra Østersøområdet – hvorfra mon? – og havde foretaget landgang på Fyn. Efter at have underlagt sig denne ø var orange trængt ind i Jylland og havde nu reelt skåret Jylland over i to dele. Orange beherskede et bælte nord for linjen Fredericia–Esbjerg. I denne situation skulle de amerikanske venner komme til undsætning vestfra; dels skulle de foretage helikopterlandinger i det af fjenden beherskede område, dels skulle amerikanske læderhalse foretage en landgang på Vejers Strand, eller Oksboel Beach, som amerikanerne kaldte den. De amerikanske styrker var selvsagt blå, mens de danske soldater i mangel af bedre måtte spille orange.

Efter majorens briefing stillede forsvarsudvalget spørgsmål. De mange officersuddannede medlemmer af udvalget overgik hinanden med officerstekniske spørgsmål, som blev kyndigt besvaret. Som en af udvalgets mindre sagkyndige civilister spurgte jeg, om vi til støtte for den mundtlige information kunne få et uddybende skriftligt materiale om øvelsen. Majoren så ud, som om han skulle til at give et positivt svar, men så greb obersten ind og sagde, at der ikke fandtes noget skriftligt, ikke-klassificeret materiale, der kunne udleveres. Jeg spurgte også, om vi ikke kunne få det materiale, som de menige danske soldater fik, men det kunne heller ikke lade sig gøre. Derimod var jeg velkommen til at spørge soldaterne om, hvad de vidste om øvelsen. Dagen efter viste det sig, at amerikanerne havde et noget mere afslappet forhold til udlevering af materiale. Det lykkedes mig nemlig med amerikansk hjælp at få fat

i en instruktiv 50 siders pjece om øvelsen. Senere blev denne pjece udleveret til hele forsvarsudvalget.

Jeg spurgte også om, hvad Bonded Item kostede de danske skatteydere. Svaret herpå var, at i realiteten kostede det ikke noget. De danske styrker skulle alligevel have været på øvelse, så i virkeligheden var det nærmest en forretning for Danmark. Amerikanerne lagde jo en hel del penge i landet, bl. a. hos Rebildselskabets formand, købmand Emborg, og der var også ansat 25 damer ekstra på Askov Vaskeri for at vaske amerikanernes underbukser, som det blev sagt.

Briefingen blev i øvrigt afviklet med militærisk disciplin på en time, og obersten sluttede med at erindre os om, at der den følgende morgen var afmarch kl. 7.15.

Den næste morgen silede regnen ned. Afmarchen i bus foregik under afsyngelse af »Den signede dag med fryd vi ser«. Forsvarsudvalget er skam ikke uden sans for humor. Ude på stranden blev vi sat af på et sted, hvor der i forvejen var samlet omkring 100 mennesker. Det viste sig fortrinsvis at være generaler, admiraler, oberster osv. fra de forskellige NATO-lande. Som en af dem bemærkede, ville et lille attentat give gode advancementsmuligheder i toppen af NATO-militæret. For at markere, at vi befandt os i et område behersket af fjenden, var der over vore hoveder hejst et rødt flag.

I øsende regn stod vi i en times tid og ventede på læderhalsenes landgang. Selskabets hovedperson var brigadegeneral Gray iført battle-dress og med oprullede ærmer. I ventetiden holdt han en tale, hvori han var taktløs nok til at fremhæve, at hans Great Country med læderhalsenes hjælp greb ind overalt i verden, hvor den amerikanske regering fandt det påkrævet. General Gray var selv et bevis på dette. Han havde tjent sine sporer bl. a. i Korea og Vietnam. Nu var turen kommet til Danmark, om end der kun var tale om en generalprøve. General Gray omtalte dagen, D-dag, som den kaldtes i den amerikanske pjece om øvelsen, som en historisk dag, fordi det var første gang, amerikanerne foretog sådan en landgang i Danmark.

Selve landgangen blev nu nok noget af en fiasko. Hele den del af programmet, som skulle udspille sig i luften, blev aflyst, fordi det regnede og skyerne lå lavt og tæt. Vi så derfor